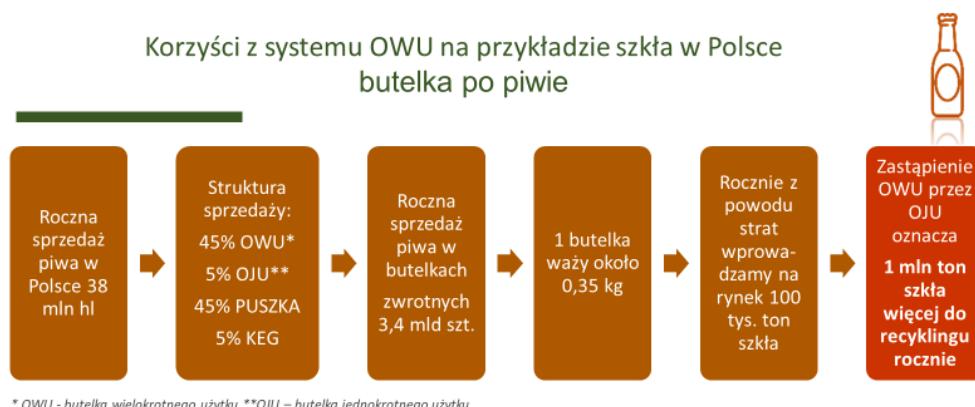

NOTATKA

System funkcjonowania butelek zwrotnych w branży piwowarskiej

Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie reprezentuje największe podmioty branży piwowarskiej, działające na polskim rynku, o łącznym udziale rynkowym na poziomie 85%. **Wszyscy nasi członkowie, a także część browarów stowarzyszonych w innych organizacjach, stosują opakowania wielokrotnego użytku, które są modelowym rozwiązaniem Gospodarki Obiegu Zamkniętego i praktyczną realizacją zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta.** Branża piwowarska jest obecnie jedyną branżą stosującą opakowania wielokrotnego użytku (OWU) na tak szeroką skalę na polskim rynku. Aż 50% z ok. 38 mln hl piwa sprzedawanego w Polsce dostępnych jest w opakowaniach zwrotnych wielokrotnego użytku. Część z nich (ok. 5%) stanowią stalowe beczki wykorzystywane w gastronomii, tzw. KEG-i. Pozostałe 45% stanowią natomiast butelki zwrotne. W praktyce oznacza to, że liczba butelek zwrotnych wykorzystywanych przez branżę piwowarską w ciągu roku, do sprzedaży piwa, to około 3,4 mld sztuk. Ponad 90% tych butelek kilka razy w roku wraca do browaru do ponownego napełnienia i następnie trafia ponownie do konsumentów. Gdyby zastąpić je w całości butelkami bezzwrotnymi oznaczałoby to wprowadzenie na rynek polski około 1 mln ton odpadów szklanych rocznie. W ten sposób liczba odpadów szklanych, które powinny zostać poddane recyklingowi niemal by się podwoiła (jak wynika z dostępnych nam danych dziś wynosi 1,2 mln ton).

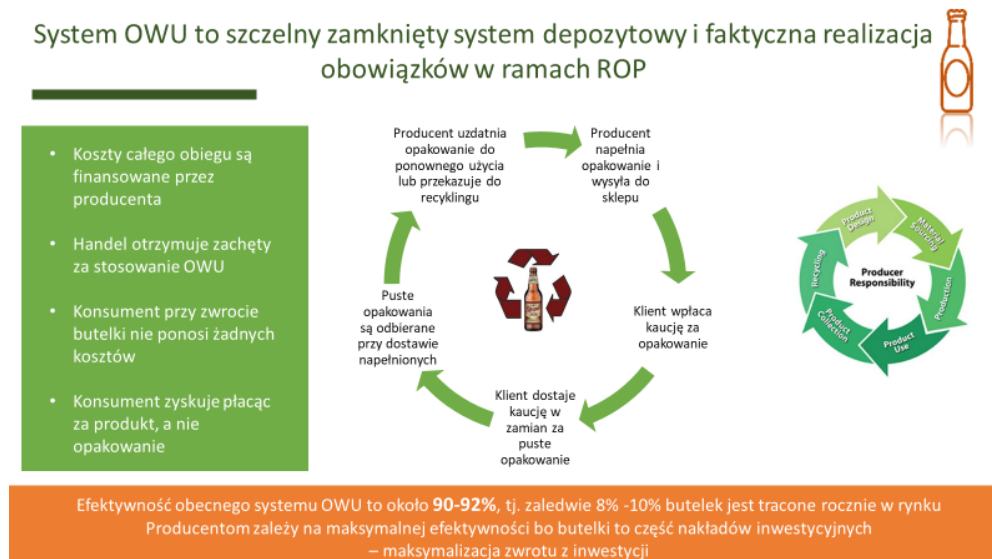
Korzyści z systemu OWU na przykładzie szkła w Polsce butelka po piwie

* OWU - butelka wielokrotnego użytku **OJU – butelka jednokrotnego użytku

Rocznie w Polsce wprowadza się 1,2 mln ton szkła - zastąpienie OWU przez OJU podwaja tę ilość + dodatkowe 60 tys. ton kartonu do recyklingu
OPAKOWANIA WIELOKROTNEGO UŻYTKU TO NAJLEPSZY SPOŚÓB ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW (ART. 17 PKT 1 i 2 Ustawy o odpadach)

Efektywność obecnego systemu butelek zwrotnych jest bardzo wysoka i sięga 90-92%. Oznacza to, że zaledwie 8-10% butelek jest traconych rocznie w rynku, co przekłada się na wprowadzanie na rynek zaledwie około 100 tys. ton szkła.

System opakowań wielokrotnego użytku w branży piwowarskiej jest nieobowiązkowym systemem kaucyjnym, w całości stworzonym i finansowanym przez podmioty branży. W odróżnieniu od opakowań jednorazowego użytku, które po sprzedaży trafiają do odpadów lub recyklingu, OWU są nadal pełnowartościowymi opakowaniami, które po uzdatnieniu są ponownie wykorzystywane. Ten proces obejmuje, poza zakupem i napełnieniem samej butelki, następujące koszty:

zbiórki pustych opakowań, transportu pustych opakowań do browarów, segregacji otrzymanych opakowań, wymiany posegregowanych opakowań pomiędzy przedsiębiorstwami (stosowana wśród członków ZPPP - Browary Polskie), zakupu urządzeń do mycia i dezynfekcji opakowań, wody, energii i środków wykorzystywanych do mycia, zakupu i utrzymywania skrzynek służących do transportu opakowań zwrotnych, składowania nadmiarowych opakowań zwrotnych poza sezonem piwnym – jesienią i zimą.

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady, redukcja odpadów jest najbardziej skutecznym sposobem na poprawę efektywności wykorzystania zasobów i zmniejszenia oddziaływania odpadów na środowisko. Stosowanie opakowań wielokrotnego użytku to także praktyczna realizacja dwóch najbardziej preferowanych sposobów hierarchii postępowania z odpadami, tj. zapobiegania ich powstawaniu oraz przygotowania do ponownego użycia.

Jak wynika z naszych doświadczeń i wiedzy, jest kilka warunków niezbędnych do funkcjonowania systemu Opakowań Wielokrotnego Użytku:

- OWU wymaga osobnego systemu, innego od systemu depozytowego dla opakowań jednorazowego użytku – owszem zarówno OWU, jak i opakowania jednorazowe mogą być zbierane w tych samych punktach (placówkach handlowych), ale dalej ich droga jest zupełnie różna – OWU trafiają do producenta, do ponownego napełnienia, a opakowania jednorazowe do recyklingu.
- Producent musi otrzymywać z powrotem puste opakowanie oraz niewykorzystaną kaucję, gdyż tylko wtedy system OWU może się finansować. Brak pustego opakowania i kaucji oznacza dla producenta stratę, gdyż opakowanie zostało niejako wynajęte konsumentowi, a nie sprzedane – jak odbywa się to w przypadku stosowania opakowań jednorazowych.
- Należy zapewnić najkrótszą drogę obiegu opakowań pomiędzy punktami handlowymi a producentem. Najefektywniejsze jest odbieranie pustych opakowań w jednostkach handlowych przy dostawie pełnych. Dzięki maksymalnemu skróceniu obiegu opakowań zmniejszają się koszty systemu, a producenci mogą efektywnie zarządzać swoimi opakowaniami kierując je do tych zakładów, gdzie aktualnie są najbardziej potrzebne z uwagi na cykl produkcji. Ponadto najkrótsza droga obiegu opakowań zapobiega powstawaniu uszkodzeń i w konsekwencji stratom opakowań.
- Ustalenie wysokości kaucji musi należeć do producenta, ponieważ wartość ta powinna odzwierciedlać zmieniające się koszty systemu, np. zakupu nowych butelek w miejsce tych niezwróconych.
- W systemie OWU kaucja w relacji producent – jednostka handlowa stanowi z jednej strony mechanizm dyscyplinujący do zwrotu wszystkie podmioty w łańcuchu zwrotnym opakowań, w warunkach przewidywalnych dla producentów, a z drugiej strony pozwala producentom zabezpieczyć koszty odtworzenia utraconych opakowań.
- System butelki zwrotnej jest systemem otwartym, czyli jest organizowany i finansowany przez każdą z firm oddzielnie. Inni producenci, którzy posługują się lub zdecydują się posługiwać butelką zwrotną w przyszłości mogą wprowadzić taki system u siebie z korzyścią dla środowiska i systemu ROP.

W nawiązaniu do przedmiotu posiedzenia Komisji Środowiska Senatu RP branża piwowarska uważa, że korzystnym dla Polski oraz dalszego funkcjonowania krajowego systemu odpadowego jest:

- zachowanie w niezmienionym kształcie obecnego systemu butelki zwrotnej stosowanego przez branżę piwowarską, który jest rozwiązaniem o potwierdzonej skuteczności znacząco redukującym ilość szkła jaką należy poddawać recyklingowi w Polsce, w ramach którego podmioty w całości finansują koszty funkcjonowania systemu czyli praktycznie realizują zasadę Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta
- stworzenie w ramach nowego systemu odpadowego w Polsce warunków i zachęt, które pozwoliłyby na szerokie zastosowanie opakowań wielokrotnego użytku w odniesieniu do różnych rodzajów produktów.

Uważamy, że w celu upowszechnienia stosowania opakowań wielokrotnego użytku (OWU) w Polsce konieczne jest:

- Wyłączenie OWU z ROP i zapowiadanego systemu depozytowego na opakowania jednorazowego użytku i uznanie, że stosowanie przez przedsiębiorstwo OWU jest już realizacją obowiązków ROP, a w związku z tym zwolnienie OWU z opłat na rzecz systemu ROP.
- Ww. zwolnienie miałooby pozytywny wpływ na rozwijanie stosowania OWU – byłoby zachętą ekonomiczną do zainwestowania w stosowanie tego rodzaju opakowań (o przykładowych kosztach takiego działania na przykładzie naszej branży wspominaliśmy powyżej).
- Elastyczne ustalanie wysokości kaucji przez producentów, aby OWU mogły odróżniać się w rynku (być bardziej konkurencyjne) od opakowań jednorazowego użytku objętych depozytem.
- Szerokie włączenie handlu w stosowanie OWU i upowszechnienie akceptowania zwrotów opakowań bez konieczności okazywania paragonu.
- Uproszczenie rozliczeń podatku VAT od opakowań wielokrotnego użytku - zniesienie konieczności odprowadzania VAT w przypadku, gdy opakowanie nie zostało zwrócone przez detalistę w terminie 60 dni od dnia wydania opakowania. Obecnie w takiej sytuacji sprzedawcy detaliczni są zmuszeni ponosić koszty VAT, które nie powinny być ponoszone przez podatników. Uważamy, że stosowne zmiany w tym zakresie pomogą podmiotom handlu detalicznego w rezygnacji z uciążliwego wymagania okazywania paragonów przez konsumentów, którzy zwracają opakowania wielokrotnego użytku w sklepach.